

Fjorde har det bedre end forventet: Bundplanter og titusinder af fugle er vendt tilbage

30 års vandplaner virker, og nu er er antallet af svømmefuglene tidoblet i to jyske fjordområder.

Preben Clausen er seniorforsker ved DCE, Aarhus Universitet, og han har gennem en årrække været med til at undersøge vandmiljøet i Danmarks fjorde.

Af Mona Aaberg og (Foto: Troels Esmarch)

15. okt. 2017 kl. 18.00

Svaner i tusindvis.

Ænder i titusindvis.

Fjorde har det bedre end forventet: Svømmefuglene er vendt tilbage i store tal til Ringkøbing Fjord og dele af Limfjorden.

Fuglenes spisekammer på fjordbunden er genskabt, fordi planter som ålegræs og vandaks igen trives i fjordene, og det skyldes, at 30 års vandplaner er begyndt at virke i naturen.

- Jeg blev simpelthen begejstret, da jeg undersøgte bundplanterne i Ringkøbing Fjord i august.

Preben Clausen, seniorforsker ved Aarhus Universitet

- Jeg blev simpelthen begejstret, da jeg undersøgte bundplanterne i Ringkøbing Fjord i august, siger seniorforsker og Ph.d Preben Clausen fra Institut for Bioscience på Aarhus Universitet.

- Jeg kunne igen finde store undersøiske skove af børstebladet vandaks, som ellers har været næsten forsvundet, da fjorden havde det værst for omkring ti år siden, siger han.

Bundplanterne er vendt tilbage, fordi vandet i fjorden er blevet renere.

- Når der ikke længere ledes så mange næringsstoffer ud i fjorden, forsvinder den voldsomme algevækst, som kvæler bundplanterne, forklarer Preben Clausen.

Vandmiljøet er blevet markant bedre.

Og når planterne trives, så myldrer det ind med planteædende fugle som svaner og svømmeænder. Mængden af svømmefugle er mere end tidoblet de seneste ti år. Der tælles nu omkring 40.000 svømmeænder i Ringkøbing Fjord her i efterårsmånederne:

- Jo flere fugle, jo bedre, siger observatør Ole Amstrup fra Amphi Consult, som står for fugletællingerne.

- Det er en succeshistorie. Vi har som samfund evnet at nedbringe udledningen af næringsstoffer, og nu ser vi her 20-25 år efter, at det rent faktisk virker

Professor Stiig Markager, Aarhus Universitet

- Det giver os i virkeligheden meget mere arbejde, men det er også meget mere spændende, når der er mange fugle.

Ole Amstrup har talt fugle i området i mere end 20 år og glæder sig også over forandringen:

- Det er fantastisk, at svømmefuglene nu er vendt tilbage til fjorden i så store tal, siger han.

I Ringkøbing Fjord og dele af Limfjorden er bundplanter som vandaks og ålegræs vendt tilbage i stor stil - og dermed flokke på titusinder af svømmefugle (Foto: Troels Esmarch)

Succeshistorie med sårbar situation

Samme positive udvikling er sket i dele af Limfjorden. Ålegræsset er vendt tilbage, og det har betydet at flokkene af svømmefugle i Nibe og Gjøl Bredninger på få år er gået fra nogle få tusinde fugle til nu omkring 25.000 fugle.

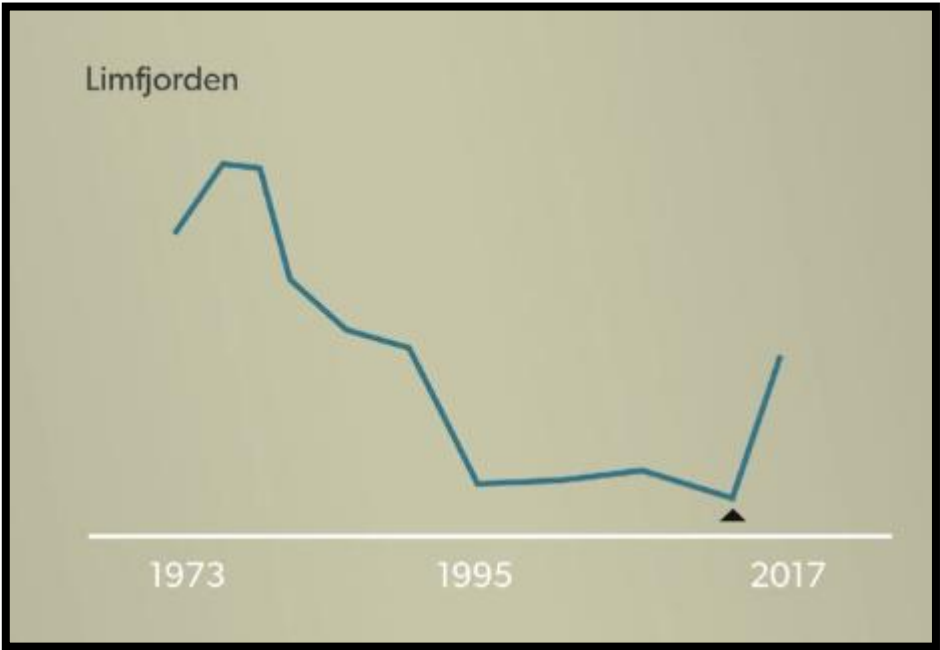
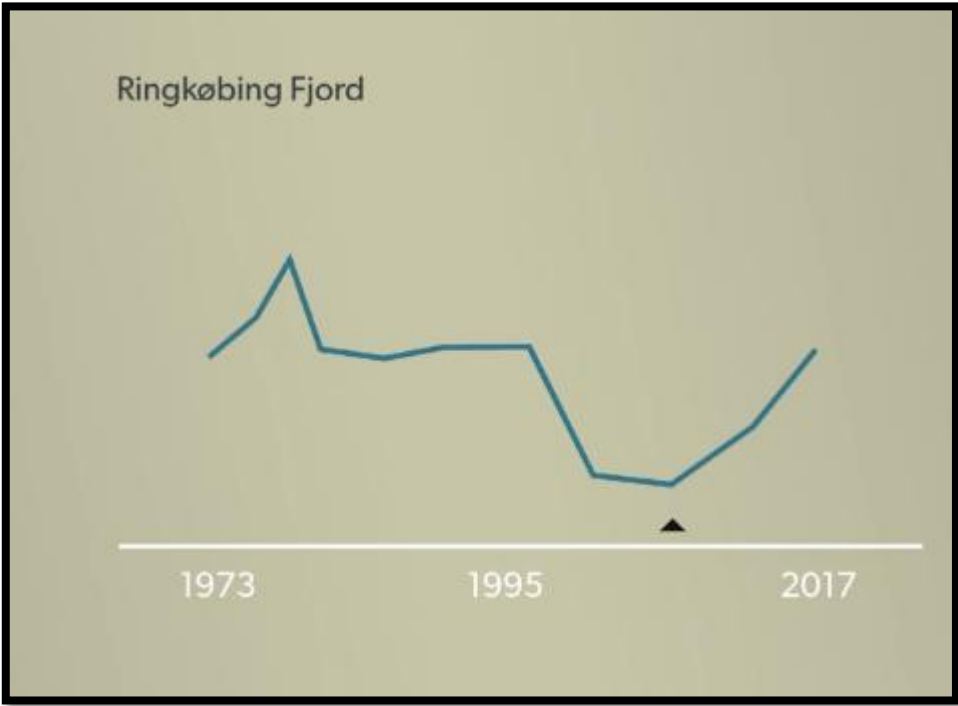
Igen er det på grund af mindre forurening med næringsstoffer som kvælstof og fosfor og dermed klarere vand. Men der er stadig alger i fjorden, så den positive udvikling er sårbar, siger forskeren Preben Clausen.

Samme melding kommer fra professor Stiig Markager på Aarhus Universitet, men han glæder sig også over den positive udvikling:

- Det er en succeshistorie. Vi har som samfund evnet at nedbringe udledningen af næringsstoffer, og nu ser vi her 20-25 år efter, at det rent faktisk virker.

Vi skal bare ikke tro, at vi kan slække på miljøkravene til for eksempel landbruget, fordi man nu kan se klare forbedringer i naturen, understreger Stiig Markager:

- Det her har kostet det, der svarer til tre-fire Storebæltsbroer, at nedbringe næringsstof-udledningerne til det her niveau. Hvis vi nu begynder at udlede flere næringsstoffer, så sætter vi gevinsten over styr og vender tilbage til start. Det vil være dumt, siger professoren.

Vandmiljøets udvikling

Fremsynet indsats

Miljø- og Fødevareminister Esben Lunde Larsen er selv vokset op nær Ringkøbing Fjord, hvor bundplanter og fugle nu er vendt tilbage i tusindtal. Han mener, at mange kan dele æren over udviklingen.

- Det er de fremsynede politikere, som startede indsatsen tilbage i 1980'erne. Men også de danske landmænd, som har vist, at man udmærket kan producere og tage hensyn til miljøet på samme tid, siger ministeren.

Esben Lunde Larsen ser dog ikke et nyt miljømæssigt råderum, der kan bruges til at slække yderligere på miljøkravene til landbruget, selv om udviklingen i nogen fjordområder nu er positiv.

- Nej, det gør jeg ikke. Vi arbejder videre med den målrettede regulering, hvor landmænd får lov til at producere mere på de jorder, der er stabile, mens man må producere mindre på de følsomme jorder, siger Esben Lunde Larsen om at slække yderligere på miljøkravene til landbruget.

Den første vandmiljøplan herhjemme blev vedtaget tilbage i 1987.

Effekterne af Landbrugspakken, som i år har givet landbruget lov til at gøde mere, er endnu ikke kendte ude i naturen.